

SPRAGTUKAS

ir pelių karalius

Su originaliomis
Artuš Scheiner iliustracijomis

E.T.A.
HOFFMANN

OBUOLYS

E. T. A. HOFFMANN

Vertė
RŪTA EVELINA ŠUTINYTĖ

I SKYRIUS

KŪČIOS

isą Kūčių dieną daktaro Štalbaumo vaikų neįleisdavo į valgomąjį, o ką jau kalbėti apie svetainę, į kurią būdavo patenkama iš jo. Fricas ir Marija sėdėjo apsikabinę salono kampe, susigūžę nuo paslaptingo jaudulio; nors sutemo, niekas šį vakarą neatnešė ko nors pasišviesti. Fricas savo septynerių metų seseriai pašnibždomis pasakojo, kad nuo ankstyvo ryto jis klausėsi, kaip kažkas judėjo, barškėjo ir tyliai daužėsi tame užrakintame kambaryje; taip pat kaip neseniai mažas tamsiaplaukis vyras nežymiai praslydo grindimis, po pažasčia laikydamas gražią dėžę, bet jis pažino, kad tai buvo ne kas kitas, kaip tik krikštatėvis Droselmajeris. Tada Marija iš džiaugsmo suplojo savo mažomis rankytėmis, šaukdama:

– O! Kokių šaunių daiktų krikštatėvis Droselmajeris bus mums padaręs?

Patarėjas Droselmajeris, kaip jį vadino žmonės, buvo toli gražu ne dailus vyras, žemas ir liesas, raukšlių išvagotu veidu ir įdomiu juodu dangalu toje vietoje, kur turėjo būti jo dešinioji akis; jam ant galvos nebebuvo likę plaukų, taigi nešiojo labai puikų baltą peruką, kuris atrodė visas padarytas iš stiklo pluošto, toks sumanus tai buvo kūrinys. Iš tikrųjų pats krikštatėvis buvo labai nagingas meistras, jis iš tiesų žinojo viską apie laikrodžius ir netgi galėjo juos pagaminti savo paties rankomis. Kai bet kuris iš puikių laikrodžių Štalbaumų namuose išeidavo iš rikiuotės ir nebemušdavo valandų, ateidavo krikštatėvis Droselmajeris, nusiimdavo savo stiklinį peruką,

nusivilkdavo pilką palatą, užsirišdavo mėlyną prijuostę ir įsmeigdavo aštrius daiktus į laikrodžio vidų taip, kad mažajai Marijai net suskausdavo; bet laikrodžiui tai nedarė jokios žalos, o priešingai, sugrąžindavo antram gyvenimui, ir šis, visos šeimos pasigėrėjimui, iš karto pradėdavo tiksėti, mušti valandas ir skambėti.

Ateidamas krikštatėvis visada turėdavo kišenėse vaikams ką nors gražaus – tai lėlę, kuri galėjo vartyti akis ir nusilenkti, į ją buvo juokingiausia žiūrėti; tai dėžutę, iš kurios iššokdavo mažas paukštelis, ar ką nors kitką. Bet Kalėdoms jis visada paruošdavo kokį nors didelį, įmantrų savo darbo kūrinį, akivaizdu, kainavusį jam daug darbo ir kantrybės, nes įteikus vaikams, tėvai jį paimdavo ir patys kruopščiai saugodavo.

– O! Kokių šaunių daiktų krikštatėvis Droselmajeris bus mums padaręs? – svarstė Marija; bet, Frico nuomone, šįkart turėjo būti niekas kitas kaip tvirtovė, kurioje aukštin žemyn žygiuoja visokie gražūs kareiviai, vyksta pratybos; tada tvirtovę puola priešai, bando į ją patekti, bet kareiviai viduje atsišauko iš patrankos, ir tuomet ten labai stipriai griaudėja ir sproginėja.

– Ne, ne! – greitai jį pertraukė Marija. – Krikštatėvis Droselmajeris man pasakojo apie gražų sodą su dideliu tvenkiniu, kur plaukios nuostabios gulbės su auksiniais kaspiniais ant kaklų ir giedos tokias gražias giesmes. Tada iš sodo išbėgs maža mergaitė, pasišauks gulbes ir maitins jas imbieriniais meduoliais.

– Gulbės nelesa imbierinių meduolių! – gana grubiai pertraukė Fricas. – O krikštatėvis Droselmajeris taip pat negalėtų padaryti viso sodo. Bet koku atveju, mes gaudume mažai tų žaislų, kuriuos jis pagamina, juos visada iš mūsų paima; taigi man daug labiau patinka daiktai, kuriuos duoda tėtis ir mama ir jie atitenka mums patiems, galime su jais daryti, ką norime.

Vaikai toliau spėliojo ir spėliojo, ką gaus šį kartą. Marija pastebėjo, kad panelė Gertrūda, jos didžioji lėlė, pasidarė labai nerangi ir taip nevykusiai pradėjo kristi ant grindų, kad kiekvieną kartą ant jos veido likdavo purvinos žymės; bandyti išsaugoti jos drabužius švarius buvo neįmanoma. Visi pasaulio priekaištai atitekdavo jai!

Tuo metu Fricas apsistojo ties faktu, kad šaunus medis arkliukas labai laukiamas jo arklidėse; taip pat kad

kavalerijoje trūksta daug žaislinių kareivėlių, o apie tai turėtų numanyti tėtis.

Vaikai gerai žinojo, kad tėvai įteikia jiems visokiausių puikių dovanų. Vis dėlto jie buvo įsitikinę, jog Kalėdų senelis stebi juos mylinčiomis akimis ir iš savo dosnių rankų pažeria dovanas, kurios dabar laukiamos labiau negu bet kuriuo kitu metu. Kol jie toliau šnabždėjosi apie būsimas dovanas, jų vyresnioji sesuo Liza kaip tik atėjo priminti apie Kalėdų senelį. Jis brangiųjų tėvų rankomis visada atneša tai, kas suteikia tikrą džiaugsmą ir malonumą. Juk jis geriau žino, kas tai galėtų būti, negu patys vaikai, kurie neturėtų norėti ir tikėtis visokių daiktų, bet ramiai ir pareigingai laukti to, kas jiems bus padovanota. Mažoji Marija tylėdama susimąstė, bet Fricas pats sau sumurmėjo: „Vis dėlto aš norėčiau arklio ir husarų!“.

Gana stipriai sutemo. Fricas ir Marija, sėdėdami arti vienas kito, nedrįso ištarti nė žodžio; jiems dingojosi, kad girdi švelnų sparnų plazdėjimą ir gražios muzikos melodiją tolumoje. Ryški šviesa nušvietė sieną; tada jie suprato, kad Kalėdų senelis nuskrido ant šviečiančių debesų pas kitus laimingus vaikus.

Din dilin – suskambo sidabrinis varpelis, durys atsidarė, ir toks spindesys pasklido iš didžiojo kambario, kad vaikai ant slenksčio sustojo lyg užburti ir garsiai sušuko iš nuostabos. Prie jų priėjo tėtis ir mama, paėmė Fricą ir Mariją už rankų ir tarė:

– Ateikite, ateikite, brangieji vaikai, ir pasižiūrėkite, ką Kalėdų senelis jums padovanojo!

II SKYRIUS

DOVANOS

Noriu paprašyti, mano draugiškas skaitytojai ar klausytojai – Fricai, Fane, Edi ar koks būtų tavo vardas – aiškiai prieš savo akis įsivaizduoti tavo paties paskutinę Kalėdų eglutę ar stalą, papuoštą gražiomis, linksmomis dovanomis. Tada labai gerai suprasi, kokie priblokšti stovėjo šie vaikai žėrinčiomis akimis, o mažoji Marija tikrai po kurio laiko iš pasigėrėjimo giliai atsiduso ir sušuko:

– Oi, kaip gražu! Oi, kaip gražu!

O Fricas šoktelėjo iš džiaugsmo, trykšdamas savo jausmais. Vaikai ištisus metus turėjo būti ypač geri ir puikiai elgtis, dar niekada nebuvo gavę tiek daug žavių dovanų, kaip šį kartą.

Didžiulė eglė buvo apkabinėta daugybe auksinių ir sidabrinių obuolių, kiekviena šaka padabinta pumpurais ir žiedais, papuošta migdolais ir šviesiai nudažytais

cukriniais žirneliais bei kitomis puikiausiomis gėrybėmis. Bet negalima pamiršti paties nuostabiausio dalyko, puošusio šią stulbinančią eglę, – tarp spyglių kaip žvaigždės žėrėjo šimtas mažyčių švieselių. Taigi ji švytėjo iš vidaus ir išorės, atrodė, kad kviečia vaikus skinti vaisius ir gėles. Ir viskas aplink medį spindėjo taip spalvingai ir nuostabiai, visos puikios dovanos – kas galėtų jas kada nors aprašyti?

Marija žvalgėsi į elegantiškiausias lėles, visokiausius dailius, mažyčius lėlių baldelius. Ir – tai atrodė užvis nuostabiausia – prieš jos akis ant kabyklos kabėjo šilkinė suknelė, dailiai papuošta spalvingais kaspinais. Ji galėjo gėrėtis ja iš visų pusių – tai ir darė, vis šūkčiodama:

– Oi, gražioji! Oi, brangioji suknelė! Ir ar galiu aš – ar galiu iš tiesų ją apsivilkti?

Tuo metu Fricas, šuoliuodamas ir bėgdamas risčia aplinkui tris ar keturis kartus, žaidė su savo naujuoju mediniu žirgeliu, kurį jis iš tikrųjų rado ant stalo pažabotą ir pakinkytą. Išbandydamas jį, pranešė, kad tai – laukinis sutvėrimas, bet nesvarbu! Greitai jį suvaldys. Ir toliau apžiūrinėjo savo naująją husarų eskadroną. Jie buvo aprengti didingais raudonais ir aukso spalvos drabužiais,

su sidabriniais kardais ir jojo ant tokių žvilgančių baltų arklių, kurie taip pat atrodė pagaminti iš gryno sidabro.

Vaikai šiek tiek įveikė savo susijaudinimą ir jau galėjo apžiūrėti paveikslėlių knygas. Jos gulėjo atverstos, kad matytųsi gražios gėlės ir šviesiai nuspalvintos žmonių figūros, netgi mieli žaidžiantys maži vaikai, nutapyti taip natūraliai, lyg būtų iš tikrųjų gyvenę ir kalbėję. Taip, Fricas ir Marija buvo besėdantys prie šių nuostabių paveikslėlių knygų, kai – din dilin – vėl suskambėjo durų skambutis. Jie žinojo, kad dabar atėjo krikštatėvio Droselmajerio eilė, ir nubėgo prie stalo, stovinčio palei sieną.

Uždanga, kuri taip ilgai slėpė paslaptį, buvo greitai atitraukta, ir ką vaikai pamatė?

Ant žalios vejų, papuoštos ryškiaspalvėmis gėlėmis, stovėjo didingiausia pilis su daugybe veidrodinių langų ir auksiniais bokštais. Buvo girdėti varpų gaudesys, durys ir langai atsidarė, ir galėjai matyti, kaip labai mažytės, bet elegantiškosios damos žeme besivelkančiais sijonais ir ponai su plunksnomis skrybėlėse judėjo po kambarius. Centrinėje salėje, kuri atrodė kaip per gaisrą, nes tiek daug šviesų degė sidabriniuose sietynuose, trumpus paltukus ir liemenes dėvintys vaikai šoko pagal kariliono muziką. Ponas smaragdiniu apsiaustu vis žiūrinėjo pro langą, tai pasisveikindamas, tai pradingdamas; o figūra, panaši į patį krikštatėvį Droselmajerį, bet vargu ar aukštesnė nei tėčio nykštys, laikas nuo laiko pasirodydavo, pastovėdavo prie pilies durų ir vėl grįždavo į vidų.

Rankomis atsirėmęs į stalą Fricas tyrinėjo vaikščančias ir šokančias figūras, paskui paklausė:

– Krikštatėvi Droselmajeri, ar įleisite mane į savo pilį?

Patarėjas jam atsakė, kad tai niekada nenutiks. Ir jis buvo teisus – kvaila tikėtis patekti į pilį, kuri su auksiniais

Skaitykite likusius
156 iš 176 puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

„Hoffmanno pasakų grožis užima kvapą“
- kompozitorius Robertas Schumannas

Sokoladu ir cinamonu kvėpantių Šv. Kalėdų vakarą po nuostabiai išpuošta eglute Marija Štalbaum pastebi keistą dovaną – mažą žmogutį trumpomis kojomis, pernelyg didele galva, baltą barzdą ir labai malonia šypsena. Tai Spragtukas! Deja, betraiškydamas riešutus Spragtukas sulūžta. Vėly vakarą Marija, susižavėjusi nauju žaislu, paguldo jį į lėlės lovą – juk jis sužeistas... Staiga, laikrodžiui išmušus vidurnaktį, pasigirsta triukšmas. Išsigandusi Marija išvysta būrį atgrasių pelių, kurioms vadovauja didžiulė pelė su septyniomis karūnomis – pelių karalius. Mergaitės nuostabai, kovai su pelėmis atgyja visi žaislai, o jiems vadovauja sužeistasis Spragtukas. Taip prasideda drąsuočio Spragtuko ir negailestingąjo pelių karaliaus kova, kurios centre atsiduria Marija. Jai lemta atskleisti didžiausią paslaptį: Spragtukas – tai užburtas princas! Burtai lengvai neišsisklaido, todėl atverus vartus į pasakišką fantazijos karalystę Marijai ir Spragtukui tenka patirti kvapą gniaužiančių išbandymų ir neįtikėtinų nuotykių.

Ernsto Theodoro Amadeuso Hoffmanno 1816 m. sukurtas „Spragtukas ir pelių karalius“ – tai viena gražiausių visų laikų kūrinių. Nemirtingoji pasaka daugybę kartų buvo ekranizuota ir suvaidinta įvairiose pasaulio scenose, ji įkvėpė kompozitorių P. Čaikovskį sukurti nuostabią baletą „Spragtukas“. „Spragtukas ir pelių karalius“ – tai jauti, šeimyniška, šviesi, žaižaruojanti ryškiomis fantazijos spalvomis istorija, kurios pilnas, nesutrumpintas vertimas pakerės bet kurio amžiaus skaitytojus.

VIENA GRAŽIAUSIŲ VISŲ LAIKŲ PASAKŲ

Jeigu jums patiko tokie kūriniai, kaip „Daktaras Doliflis“, „Mažasis princas“ ar „Alisa Stebuklų šalyje“ – jums taip pat patiks ir nuotykių kupina pasaka „Spragtukas ir pelių karalius“.

OBUOLYS
nuo 2004

#obuolys.lt

ISBN 978-609-484-411-9

9 786094 844119

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybes ir ilgesnius nemokamai

KITI FORMATAI:

Audio knyga

Elektroninė knyga

Spausdinti knygos ir žurnalai